

Hic mortui vivunt, hic muti loquuntur. / Tu martwi żyją, a niemi przemawiają.

Od Redakcji	1
Spotkania/Conversations:	
with Grzegorz W. Kołodko and Timothy Snyder about their newest books	2
z Bogusławem Jerke o spektaklu <i>Dzień Gniewu</i> w reżyserii Doroty Ponikiewskiej	7
Recenzje/Reviews: <i>Polish Classic Recipes</i> by Laura and Peter Zeranski	8
Kino Stare i Nowe: <i>Little Rose (Różyczka)</i>	9
Snobizmy Literackie: <i>Językowe ewolucje</i>	9
<i>I Miłosz by się ucieszył... niechlujstwo czy interferencja</i>	11
Wydarzenia: <i>Politechnika Warszawska w USA</i>	12
Z Biblioteki: <i>Wręczenie nagrody im. Tadeusza Walendowskiego</i>	13
<i>Doroczne zebranie, nowy zarząd</i>	13

Od Redakcji

Zamiast tradycyjnych recenzji i omówień tym razem zapraszamy Państwa do „rozmowy” z autorami książek, które naszym zdaniem nie tylko warto, ale wręcz należy przeczytać. Z Grzegorzem Kołodką, byłym Wicepremierem i Ministrem Finansów Polski, autorem wydanej niedawno w języku angielskim książki *Wędrujący świat* o jego pasjach i samej książce rozmawia Iza Chmielewska. Naszym drugim „rozmówcą” jest Timothy Snyder, autor niezwykle ważnej dla rozumienia dwudziestowiecznej historii Europy *Bloodlands: Europe between Hitler and Stalin*, który jest także laureatem przyznawanej przez Bibliotekę Polską nagrody imienia Tadeusza Walendowskiego.

O wystawionej w marcu tego roku przez Dorotę Ponikiewską i jej grupę teatralną sztuce *Dzień Gniewu* Romana Brandstaettera rozmawiamy z Bogusławem Jerke, aktorem, który miał okazję osobiście zetknąć się z autorem. Niezwykle udana inscenizacja sztuki przez grupę znaną nam głównie z okolicznościowych przedstawień i kabaretów była dla wszystkich dużym i bardzo pozytywnym zaskoczeniem. Oby takich jak najwięcej!

Do miłych niespodzianek należy także wydana niedawno książka kucharska autorstwa Laury i Piotra Żerańskich pełna pięknych zdjęć i przepisów na tradycyjne polskie

From the Editors

Instead of our traditional reviews, this time we invite you to read "conversations" with the authors of books that, in our opinion, are not just worth reading, but should be read. One of our interviewees is Grzegorz Kołodko, the former Deputy Prime Minister and Minister of Finance in Poland, who is also the author of the bestselling book *Truth, Errors, and Lies: Politics and Economics in a Volatile World*, recently translated from Polish. With Iza Chmielewska he talks about his passions and the book itself. The other interview that we have is with Timothy Snyder, the author of *Bloodlands; Europe Between Hitler and Stalin*, a book that is very important for understanding the history of twentieth century Europe. He is also the recipient of the Tadeusz Walendowski award given by the Polish Library.

This March, Dorota Ponikiewska and her theatre group put on a play called *Dzień Gniewu* by Roman Brandstaetter, and we talk with Bogusław Jerke, an actor who also had the privilege of meeting the author. It was an incredibly well done dramatic performance by a group previously known for their occasional shows and cabarets. We wish there were more events like this!

Another pleasant surprise is the recently published cookbook by Laura and Piotr Zeranski, which is full of beautiful photos and recipes for traditional Polish dishes.

dania. Dla niewtajemniczonych warto dodać, że zbieżność nazwisk nie jest tu przypadkowa, i że opisane w książce doświadczenia kulinarne wywodzą się od samej Aliny Żerańskiej, autorki najbardziej dotychczas znanej na amerykańskim rynku wydawniczym polskiej książki kucharskiej.

W rubryce „Snobizmy” o tym jak zmienia się wymowa języka polskiego i jak te zmiany należy postrzegać. To, co Iza Rutkowska nazywa niechlujstwem, Beata Kubok ocenia w kategoriach nauki o języku i jego rozwoju. Sposób w jaki mówimy odzwierciedla nasze pochodzenie, wykształcenie i doświadczenia życiowe.

Natomiast w „Kinie” film wybitny, wyświetlany niedawno w ramach waszyngtońskiego FilmFest DC. **Różyczka** – pokazywana także w bibliotecznym klubie filmowym – to dramat prawdziwie szekspirowski osadzony w realiach Polski lat sześćdziesiątych. Dla tych, którzy filmu jeszcze nie widzieli, jest on dostępny na DVD w naszej Bibliotece. Zapraszamy!

Conversation with Professor Grzegorz W. Kołodko, author of the international bestseller *Truth, Errors, and Lies: Politics and Economics in a Volatile World*, former Deputy Prime Minister and Finance Minister of Poland

Iza Chmielewska (IC): Even though we both speak Polish, let's give into the globalization trend and conduct this interview in English. Within and beyond Poland, you are an accomplished scholar, a respected economist and politician, a seasoned traveler, and an avid marathon runner. How does one become the “renaissance man” in this modern age? What is the source of your energy?

Grzegorz W. Kołodko (GWK): Such source is the lasting certitude that what I do does serve to good reason. And the reason is development and progress in this volatile world. And how does one becomes, as you say, the

The authors present their own, updated version of recipes from Alina Zeranska's well known Polish cookbook.

In the section "Snobizmy", we write about the gradual change in the pronunciation of certain Polish words, something that Iza Rutkowska attributes to carelessness, whereas Beata Kubok considers important to the evolution and growth of language. We also discuss how to identify and understand these changes. The ways in which we speak reflect where we come from, our education, and our life experiences.

In "Kino," we comment on the outstanding film *Little Rose*, a Shakespearian drama that illustrates the realities of Poland in the sixties. The film was recently shown in Washington at **FilmFest DC** and at the Library film club. For those who have yet to see the film, it is available on DVD in our Library. We urge you to come!

“renaissance man” in this modern age? Well, it's easy: one reads and listens, then one thinks, and therefore one speaks and writes. And one travels a lot, across cultures and lands, through space and time. And one takes photographs, listens to the music, runs. But the most important thing is that one must be an interdisciplinary thinker. Economics is not enough, there is so much more in this contemporary world of interdependence. Albert Einstein is believed to say that thinking has a big future. I'm positive that interdisciplinary thinking has a great future!

IC: Your latest interdisciplinary book, which has already enriched our collection - *Truth, Errors, and Lies: Politics and Economics in Volatile World* - has been recently published by Columbia University Press in English under a different title than in Polish (*Wędrujący świat*). The title must entice the reader. Is the change perhaps driven by a different mentality of the audience? Do Poles & Europeans enjoy a philosophical reflection and Americans love a riveting story?

GWK: The adventure had started from surprising difficulty to translate this rich Polish word: ‘wędrujący’. The English proxy is ‘wandering’, but ‘wędrujący’ implies something different, and isn't pejorative, since ‘wandering’ may suggest aimlessness, but this is not what I mean. An alternative – ‘the moving world’ –

wouldn't be enticing either. So, after a long debate with the publisher, we've arrived to title *Truth, Errors, and Lies: Politics and Economics in Volatile World*. Interestingly, the book's been published in ten languages and in each one it has somehow different title. For instance, in Russian *Mir v dvizhenii*, which means 'The World on the Move', or in Hungarian *Megatrendek*, that is 'The Megatrends'.

As for Americans, in general they are less interested in the world affairs than the Europeans. Or, more precisely, they are interested in the global issues from a specific American perspective. Europeans look more often into the history to see the future. But you must be careful with such comparisons since Europeans differ between each other a lot! Take a look at the English and Italians or Norwegians and Greek. Or compare the Poles with the Germans. The old ironic adage "the Polish discipline and the German sense of humor" still holds, yet it seems that recently we're more disciplined and less humorous.

IC: Perhaps that's an effect of the gradual, ongoing merging of Europe? Looking at another trend, I must admit that I am an anti-fan of neoliberalism, and that element certainly drew me in to read the book. And that's just one point of discussion. What ideas can the public explore by diving into the pages of *Truth, Errors, and Lies...*?

GWK: A strong criticism of the contemporary *laissez-faire*, or neoliberalism, is just one, yet important, episode in the book. However, it's a grand tour de force in time and space, holistic and scientific, but at the same time literary and entertaining. The latter because I'm bringing a lot of comparative analyses from so many different places around the world, which I did explore -- almost 150 countries. During my class at Columbia University in New York, I overheard that 'in his books Kołodko attempts to claim that one is not able to understand anything as long as one doesn't understand everything'. I'm not going that far -- since it would be too far -- but indeed I'm showing the modern world the unique and complex yet understandable network of interdependence between the issues and processes of various nature: economic and political, social and cultural, technological and demographic, environmental and natural. The mantra emanating from the pages of my book is that *things happen the way they do because many things happen at the same time*. The art is to catch, understand and describe this happenstance. It's fascinating!

IC: Indeed, very interesting! An inside source let me on a fun fact about the translation process of *Truth, Errors and Lies...* into various languages. From what I hear, in

many cases it was not translated by a rather dry man well-versed in economic jargon, but by a poet. Is linguistic agility the key in conveying the message of this unconventional book?

GWK: Yes, indeed. Whenever I was able to find and suggest to the publisher an interpreter, I was looking for somebody able to translate the beauty of the literary language, to be sure that the book will be as readable and enjoyable as it's in my native language. Hence, the translation for English was carried out by Mr. William Brand, who's done the famous works by Kapuściński before. The Russian translator, Mr. Yuriy Tchainikov, has translated, inter alia, the Witkacy writings. The Turkish translator, Mr. Osman Firat Baş, has previously interpreted Nałkowska's, book. The Vietnamese translator, Mrs. Nguyễn Thị Thanh Thu, was recently awarded for her translation of the Herbert poems. Language -- its beauty, secrets, idioms, tones, I would say, its taste -- is so important in making the book not only interesting, but enjoyable too.

IC: Language is a living art. But what about technology? It's moving this world in a fast-forward mode -- so much has changed during the past decade. Your newest book has a complimentary multimedia website (www.volatileworld.net), and it has been released in an electronic version for Nook and Kindle. What do you think of these rapid changes? Is slowly walking away from the printed word an advancement for society, or are we losing something important and irreplaceable?

GWK: Definitely, we're losing a kind of intimacy of keeping the book in our hands and turning the pages. Similarly, the classical theatre stage and a DVD are not the same. But there's no need for fear: the paper books will be around in 5, 15, 50 and 500 years from now. They'll co-exist with the e-books, just like the TV co-exists with the movies. But -- of course -- the number of the e-books will grow exponentially. My daughters already prefer to read books and newspapers on their iPhone or Kindle, but I favor to wait a week more to get *The New Yorker* in my hard mail box... But it is also a matter of policy. While in the U.S. an e-book price is just around 25 percent of the cover price, in Poland it's a shocking 80 percent, and it includes VAT of 23 percent. Such bias discourages buying the e-books.

As for the complimentary multimedia website, that is another story. It serves as dynamic, regularly updated (at least twice a year) statistical appendix (with over 120 charts, maps, and tables in sections: World and Politics; People; Economy; Environment) as well as a source for data, useful links, and bibliography. There is also a lot

about the book itself, including reviews, blurbs, interviews, video talks, etc. And – to make browsing it even more interesting – over 180 pictures I’ve taken all over the world. Under each photo there is a very brief quotation from the book, with the page number, and an inscription explaining what is going on. Thus, this NAVIGATOR, as it is called, is a kind of GPS to help the reader to go farther and deeper, delving into the details – if one only wishes to do so.

IC: The Navigator will certainly keep the readers freshly abreast with everything global, and probably will tempt & inspire some globe-trotters! You have visited over 140 countries. Amazing! Which three are most vivid in your memory and would recommend visiting?

GWK: Although this is the question I’m being asked quite often, it’s still next to impossible to answer... First, they’re the great countries where you may see many monuments of nature and a lot of rich culture. These are the USA, China, India, and Russia. I’ve visited 44 states in the United States, and in Russia I went as far as Kamchatka and Chukotka. I don’t count my visits to India and to China anymore, but I wouldn’t dare to say that I have seen these countries to their very end. But if you want me to leave these huge countries aside – and also Japan, Egypt, Mexico, and Brazil – then I would recommend to visit Bolivia or Peru in Latin America, Mali or Ethiopia in Africa, Cambodia or Nepal in Asia. If you still want just three, it’s as cruel as to force the child loving his parents equally to answer the question I hated during my boyhood: whom do you love more, your mother or your father? But here we are: Peru, Mali, Cambodia.

IC: Thanks, that’s some valuable perspective. You document what you see around the world via photographs, which have been exhibited across Poland. What are your thoughts behind the camera, what do you aim to capture and convey?

GWK: The difference. The difference between here and there, between us and them, between now and then, between the stereotype and the truth. Or, from another angle, the composition of shapes and colors. The picture must be interesting in the sense that it tells a story. It must sustain the moment. My photographs, shown at the exhibitions, are not signed. I presume that they speak for themselves, yet often I’m asked: where was this picture taken? I believe it is more important what it shows than where it happened.

IC: True, images often speak louder than words. You also spent a couple of years here, in Washington. Is there anything Washingtonian that you miss in Poland? On the

flip side, what have you missed most about Poland when you were living in the United States?

GWK: Oh yes, I like this city. It’s never boring, neither culturally, nor politically. You ought to master your time management to take advantage of mounting occasions to be, to attend, to see, to participate, to learn. I also enjoy the green environment and the vicinity of places where you can go for a weekend. And there are also so many Washingtonian institutions, such as the Kennedy Center for Performing Arts, the National Mall, or the Phillips Collection. But above it all, it’s a city of so many smart and knowledgeable people with whom it’s worth to talk with.

As for Poland, I don’t think I was missing anything after my family – including the dog – had joined me. Definitely not the politics and the way it is still debated in the media. The things here kept me busy and my country was doing relatively well, so I became more and more globalized. After all, I’m not only Polish; I am the citizen of the world too.

IC: What financial advice for a library like ours could you give? We exclusively rely on the work of volunteers, and our budget is fully based on member contributions and semi-annual events. Our dream is to move to a more attractive, spacious & intellectually-inspiring place, but currently we do not have sufficient funds.

GWK: As for the place, you must find a reach sponsor to fund it. How come that has not happened yet? As for the books, ask – publicly, using influential, opinion-leading media in Poland – the authors and the major publishing houses to send you complimentary copies of their publications. It will work! Let’s start from asking my publisher, *Prószyński*, to send you all the books authored by Polish writers they release. And, for sure, I’ll ask everybody to follow my example...

IC: Perfect, that’s a deal! Thanks for the good advice, we will certainly continue to seek a sponsor for the Polish Library. Just out of pure curiosity, what is your favorite book or movie for a rainy Sunday?

GWK: I work on Sundays too. And I run. I love to run when it rains! And I walk the dogs. As for the book, I’m reading them – a lot of them! – unceasingly, so Sunday is nothing special. Right now I’m reading *Wolf Hall* by Hillary Mantell in English, *Dien oprichnika* by Vladimir Sorokin in Russian, and *Dziennik na nowy wiek* by Józef Hen in Polish. And a couple of academic books too, including the last works by my colleagues, Dani Rodrik and Frank Fukuyama.

I like to hear music around all the time. Right now Prokofiev. I very often go to the opera and concert halls. And as for the movies, I prefer to watch stories which happened or could happen. Recently it was *The King's Speech* and – you bet – *The Inside Job*. In the waiting line are *Black Swan* and *127 Hours*. I only wish the day had 30 hours, as it has each time I'm flying westbound to Washington...

IC: You are not only a globe-trotter, but also a tourist of literature. Our lives would most definitely be more fun with more time to read, travel, go out, and watch movies. On behalf of the Polish Library I'd like to thank you for your delightful insight!

Visit Grzegorz W. Kołodko's facebook page: www.facebook.com/kolodko

THREE QUESTIONS with... Timothy Snyder

Timothy Snyder, a recent recipient of the Tadeusz Walendowski Award, is an award-winning historian, Yale professor, and author. His latest book, *Bloodlands: Europe Between Hitler and Stalin*, presents the killing policies of both Hitler & Stalin on those caught between Berlin and Moscow in the mid-20th century. Professor Snyder presented *Bloodlands* at the Embassy in Washington, DC on

March 16, 2011, where Justine Jablonska, the Embassy's Press & Media / P.R. Advisor, interviewed him.

Justine Jablonska (JJ): You focus a great deal on individual stories, which are a stark contrast to the huge number of 14 million killed. Why was this approach important?

Timothy Snyder (TS): Often when we read about policies of mass killing the people who are killed appear on the page only at the moment when they are killed. And I think this deprives us in some way of the shock and the horror that I'm afraid we need if we're going to truly understand the event. And I wanted to make sure that didn't happen.

I also think the numbers are an inheritance of Hitler and Stalin in more ways than one. It's not just that they killed so many people, it's that the number was so large that they made it hard for us to grasp what happened because our minds just don't function very well with numbers of that size. And so I wanted to insofar as I could undo that because only in undoing can you begin to see just how dreadful it was.

And so I concentrate in the book a great deal on numbers and I do so because I think it's important to know about proportions but I also do so for the reason that you sug-

gest, which is that for me a big number is important because it's composed of very small numbers. Ultimately that number 14 million has to be seen as 14 million times one and it's for that reason that I attend to, I hope, enough individual lives that we can at least have a chance of seeing 14 million not as just a kind of column of figures but as something which is composed of all of these different individuals.

JJ: Your book explores areas that some have tried to explain in black and white. You show not just shades of gray but many colors in between. Why?

TS: When it comes to black and white and shades of gray, it's easy to write bad history about these things. It's easy to moralize in a simple way, it's easy to distance yourself from the perpetrators, and identify with the victims. The sad truth is that these were all human beings and when I call the conclusion humanity I don't have just have in mind the sort of moral need to be humane, I have in mind also humanity as a descriptive terms, that everyone involved in this book, whatever they did, whatever was done to them, these were all human beings. And we have to understand not only the suffering of the victims, but also the motivation and the capacities of the killers. Because as human beings we share those things. And so I took that all for granted. I mean as a East Europeanist my presumption is that we have to build up institutions to prevent us from being at our worst. The common question – how could people do this – doesn't really have a lot of force for me because I see how easily people can be brought to do these things.

When it comes to colors, that's a very nice way of putting it, I like to think that it matters that I spent a good decade of my life in these places. I like to think that it matters that a lot of the loves and friendships of my life have to do with these regions, and also with regions where people from this part of the world went to, like Israel or like the East Coast of the United States. I like to think that the

travel and reading literature and knowing the languages means that I can make these places seem real, and perhaps that's what you mean.

But maybe you mean variety. And one of the things that I try to do in this book is to show just how different some of these policies were, one from the other, and not to reduce everything either to one set of perpetrators or to one policy. But rather to show how, they came from different places, and sometimes they overlaid and sometimes they didn't overlay, sometimes they intensified each other, and sometimes they didn't. And it's a very complicated thing to try to pull off. It's really easy to write simple histories, moralizing histories of one event or one policy.

What's hard in writing a complex history like this is that the more complex it becomes, the more, I think, accessible it becomes and the more morally urgent it becomes.

JJ: You said in a previous interview that this is not a book with a happy ending. Nor does it seem that these horrific events had a purpose. Could you explain?

TS: There's a great tendency in history writing, which I think comes from Romanticism, and more distantly, from, Christianity, that if there was suffering, there must have been some purpose to that suffering. Somebody must have been redeemed, and ideally we were all redeemed in some way. And the temptation is, very

strongly, to think that if people die then something must have come of it. That's an almost overwhelming temptation. National narratives work that way, and also larger narratives, the narrative of the Soviet Union works that way, the defense of the Soviet Union works that way. To be sure, it says, millions of people died in collectivization, but that strengthened the Soviet state so that we could defeat the Nazis and so on.

That temptation is very, very, very strong. And I think, sadly, if we want to really understand these things we have to free ourselves of it. Because so long as we think that killing generates meaning, then more killing will always generate more meaning and we'll be in a kind of trap.

So I try very hard in the conclusion not only to avoid that sort of thing, but to expose a little bit the kind of mental habits that we are in so that perhaps we can just appreciate these events as historical events rather than to see them as making some kind of larger sense. Because I don't think they make any kind of larger sense. I think they have to be explained in their time and their place and I think that's as far as we should go. We can learn from these things, to be sure, but also I think there's something to be said for containing them and not every generation trying to make them bring new meaning to our lives.

This interview was conducted for the Embassy of the Republic of Poland in Washington DC.

The Kosciuszko Foundation and Ambassador Theater

CORDIALLY INVITE YOU TO

The Literary Cafe

SUNDAY, MAY 15, 2011 at 7 p.m.

**Love explained all...
Miłość mi wszystko wyjaśniła...**

An evening of music and poetry with a glass of wine

**Poetry of Pope John Paul II (Karol Wojtyła)
Gałczyński, Pawlikowska-Jasnorzewska, Poświatowska, Mickiewicz and others**

**For more details:
ambassadortheater@aticc.org or (202)785-2320**

Dzień Gniewu Romana Brandstaettera

Na temat sztuki *Dzień Gniewu* Romana Brandstaettera z **Bogusławem Jerke**, aktorem, byłym pracownikiem rozgłośni polskiej *Głosu Ameryki i Wolnej Europy*, rozmawia Helena Skotowska

Helena Skotowska (HS): Bogusiu, jak Ci się podobała sztuka *Dzień Gniewu* wystawiona przez polskie kółko teatralne przy kościele Matki Boskiej Królowej Polski w Silver Spring?

Bogusław Jerke (BJ): Przyznam szczerze, że byłem bardzo ciekaw jak zespół amatorskiego teatru poradzi sobie z tak niełatwym słowem Brandstaettera. Z przyjemnością stwierdzam, że reżyser, Pani Dorota Ponikiewska, dokonała ogromnej pracy przekazując myśli autora w sposób jasny i zrozumiały. Brandstaetter należy do grupy dramaturgów polskich z pierwszej półki.

HS: Jak oceniasz pracę zespołu?

BJ: Gra zespołu była wyrównana, choć najbardziej wiarygodny wydawał mi się ojciec przeor (Jarek Trocki). Niełatwe zadanie miał gestapowiec (Waldemar Izdebski). Przekazanie przemiany duchowej tej postaci nie było moim zdaniem do końca przekonujące. Pani Dorota sprawiła się celująco, nie tylko jako reżyser, ale również jako aktorka. Temat sztuki Brandstaettera jest obecnie bardzo aktualny, ponieważ sprawa żydowska w

latach okupacji jest znowu szeroko dyskutowana w Polsce.

HS: Wspomniałeś przed spektaklem, że masz szczególną sympatię do autora sztuki Romana Brandstaettera, dlaczego?

BJ: Przede wszystkim jako jednego z wybitnych pisarzy polskich, a również jako tłumacza języka żydowskiego. Brandstaetter jest mi szczególnie bliski za jego tłumaczenia *Pisma Świętego*, a zwłaszcza za cykl *Hymny Maryjne*. Zawsze z przyjemnością i ogromnym wzruszeniem czytam te teksty w kościołach gdańskich.

HS: Podobno poznałeś Go osobiście. Jak do tego doszło?

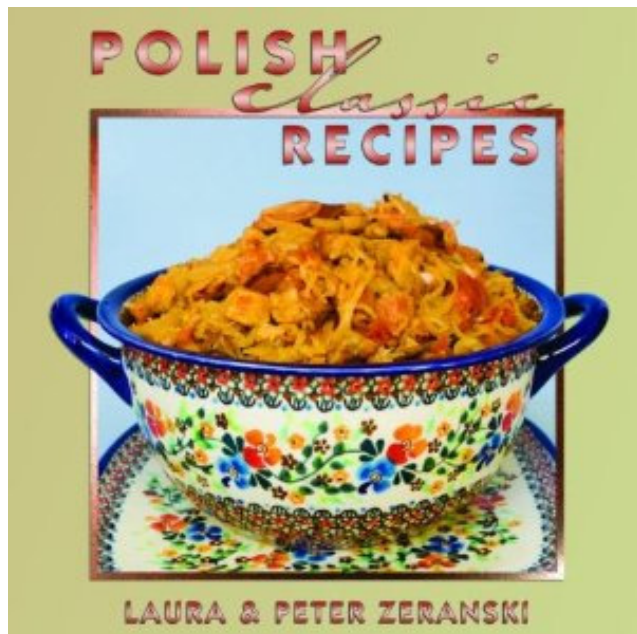
BJ: Z Brandstaetterem poznałem się w latach 80-tych. Roman Brandstaetter był już wtedy schorowanym, tracącym wzrok człowiekiem. Dowiedzieliśmy się o jego chorobie w *Głosie Ameryki*. Róża Nowotarska, która robiła wtedy audycje *Czwartkowe spotkania z poezją i prozą* dostała wiadomość z Wiednia, że Roman Brandstaetter będzie poddany tam operacji oczu. Potrzebne były pieniądze. Pani Róża zorganizowała zbiórkę, a ja korzystając z moich kontaktów z Wolną Europą załatwiłem pośrednictwo w zdobyciu szczegółów przez mojego kolegę Jerzego Bozekowskiego. Finalizując sprawę pojechałem do Wiednia i tam miałem przyjemność poznać pana Romana.

HS: Czy na zakończenie naszej rozmowy chciałbyś coś przekazać artystom z polskiego kółka teatralnego prowadzonego przez Dorotę Ponikiewską?

BJ: Chciałbym im życzyć dalszych sukcesów w tym niełatwym fachu, jakim jest teatr i żeby nie ustawali w szerzeniu pięknego polskiego języka.

HS: Dziękuję bardzo za rozmowę...

Polish Classic Recipes by *Laura and Peter Zeranski, Pelican 2011*

Peoples around the globe have always associated their traditions and festivities with food. It was their distinct cuisine that characterized their national identity and set them apart from others. Similarly, Polish culinary art evolved throughout the centuries and came to represent what is Polish. The first mention of Polish cooking traditions dates back to 1115 A.D. when an anonymous chronicler, regarded as the first historian of Poland and who later came to be known as Gallus Anonymus, gave us glimpses of lavish feasts and unique Polish dishes.

A lot has changed in the Polish art of cooking since that time, for Poland's rich history, religion, ethnic, social and cultural traditions have been continuously transforming the way Poles prepare their food. The shifting of its borders, the country's partitions and expansions, Polish royalty's blood relations to foreign crowns, and a coexistence with ethnic and religious minorities seeking asylum from persecutions have all brought about a fusion of cultures and, subsequently, of tastes, fragrances and texture in the evolution of Polish cuisine. Thus, for example, eastern parts of Poland might have adopted elements from Ukraine (e.g. borsch, kapusniak), Lithuania (mead, Lithuanian cold soup "chlodnik") or of Tatar and Turkish culture (kefir). Similarly, Poland's western territories underwent German influence, adopting such dishes as schnitzel (or pork chop) and knuckles into their culinary traditions. The presence of the largest Jewish community in the world, who for centuries called Poland home, also left their cultural imprint (Jewish-style carp, gefilte fish, liver pâté, kosher slivovitz).

However, it was the predominant Polish religion, Catholicism, which had the greatest impact on the national cuisine of Poland. By enforcing a strict rigor of fasting, which encompassed a significant part of the calendar of a Catholic, the Church demanded that a devout Pole eat light meatless dishes and fish. For the rest of the year when meats were permissible, it became inevitable to pair heavy meals with Poland's famous vodka to aid in the digestion, as was widely believed.

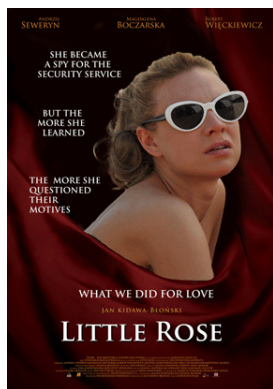
Poland's climate was another factor that shaped the character of eating habits. Mild summers, severe winters and a short growing period dictated the choice of crops, favoring those plants and vegetables that were suitable for prolonged storage or preserving. Finally the social divisions determined the richness of recipes and variety of dishes: peasants or small land owners consumed the produce and products of their own toil, as well as plants, berries and mushrooms collected in the fields or forests. Magnates or the richer nobility could afford foreign spices and cooking ideas. Their favorite pastime – hunting – enriched the spectrum of dishes by adding game to the staple supply of homegrown stock.

Polish cultural traditions have always centered around the lavishly set table. And what better way to enjoy it than in the company of family and friends! Poland is known for its hospitality. In olden times, guests were often greeted with a huge round loaf of bread accompanied with salt as these were symbols of welcoming. This tradition belongs to the past and is revived today only on special cultural occasions. But it is still common to be greeted by the hospitable Poles in their homes with the centuries-old saying "Guest in the house, God in the house," and with trays spilling over with food, sweets and drink. Today, global travel, immigration and the age of information all allow for much greater opportunities to sample foreign cuisine. People around the world may know of Polish sausage or pierogies, but those manufactured outside of Poland generally do not give justice to the original recipes as they often are guarded by individual manufacturers or are a part of family tradition.

We give you a compilation of home-grown recipes that have been perfected by generations, steeped in Polish history, flavored by traditions, spiced by foreign influences, and stewed in proverbial Polish hospitality. Smacznego!

Aleksandra Zajackowski

Kino Stare i Nowe: *Little Rose (Różyczka)*

A year after its Polish premiere, this interesting psychological study of a love triangle, set in the context of the historical events from 1967/68 in Poland, finally made it to Washington as part of the 25th annual FilmFest DC. And those few of us, who could see it during its two sold-out showings at the *Landmark's E Street* theater, are sure happy it did. Other Washingtonians were

also quite lucky to catch this intriguing film earlier, in February, as part of the *Polish Library's* movie program at the *KF*.

In the aftermath of the Six Day War in 1967, the anti-Jewish campaign and the Party leadership's witch-hunt gains momentum. New scapegoats are needed to explain the growing unrest and protests among students and intelligentsia. Under pressure from his superiors, Security Service captain Roman Rożek (Robert Więckiewicz) is forced to ask his new girlfriend, Kamila Sakowicz (Magdalena Boczarzka), to "do anything" to uncover some proof of an alleged "foreign collaboration" by a well-known intellectual and writer, professor Adam Warczewski (Andrzej Seweryn). Initially surprised – even disgusted – by this request, Kamila eventually agrees to get close to Warczewski – and in doing so, she becomes the secret collaborator (tajny współpracownik) under a pseudonym Little Rose. Her life begins to alternate between the bedroom of her crude lover and a much more sophisticated world, inhabited by a much older Warczewski and his circle of friends. Red wine replaces vodka, classic authors replace *Trybuna Ludu*. Neither Kamila nor Rożek know where this game will end.

Snobizmy Literackie: *Językowe ewolucje*

Posługując się językiem ojczystym nie zdajemy sobie często sprawy, iż podlega on ciągłym zmianom i rozwojowi. Powstają nowe pojęcia, a wraz z nimi opisujące je słowa, czasami zapożyczone z innych języków. Migracje powodują mieszanie się kultur i wzajemne przenikanie dialektów. Te same słowa wymawiane są inaczej, zmianom podlega także gramatyka. Starożytna greka i łacina istnieją już tylko w podręcznikach, a średniowieczny tekst *Bogurodzicy* (prawdopodobnie z XIII wieku) wymaga przekładu na współczesny język polski. Ten natomiast w obecnym

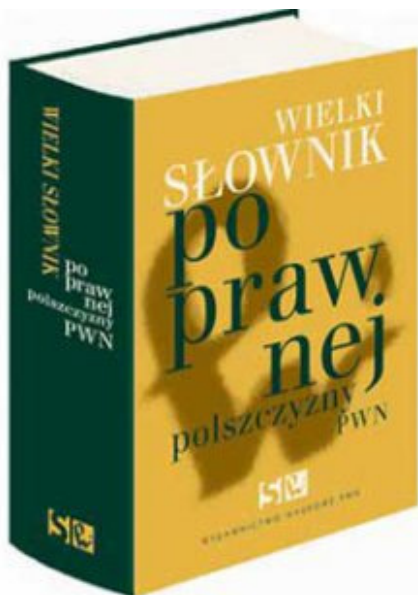
Day by day, encounter by encounter, Kamila falls under Adam's charm, both physically and spiritually. Despite the treachery of her initial reports, which don't give Rożek the proofs he's looking for, when the actual moment of truth comes, Kamila doesn't betray Warczewski. When Rożek realizes that his lover now belongs to another – his instincts get the better of him. As he attempts to get his revenge, he himself becomes another victim of the same regime that he served. At the end, as the train takes the unwanted „Jews” away, there are no winners in this struggle - only lives and dead bodies shattered by the geopolitics, circumstances and passions.

Well-chosen music and authentic black-and-white footage, masterfully blend to create a perfectly realistic backdrop to the story. As the reader probably can tell, I recommend watching this movie – it's available at the Polish Library on DVD (in Polish with English subtitles), and on YouTube and on-line streaming services.

But like the movie itself wasn't enough – even more momentum around it was generated before its premiere in Poland, by animated public exchanges between its director and author of its script, Mr. Kidawa- Błoński, and the daughter of the late Paweł Jasienica (whose real name was: Leon Beynar) – who asked everyone (under the risk of lawsuit) to not connect the story of Warczewski with that of her own father, despite many similarities. The dispute about the real source of inspiration for the script occupied many Polish papers for weeks. So now, in addition to the movie itself, are plenty of online articles and discussions to explore and consider. Enjoy!

Paweł Stefański

kształcie powstał dopiero po II wojnie światowej z dominacji dialektów używanych w dawnej Wielkopolsce i Małopolsce. Przepięknie brzmiącą gwarę lwowską, czy wileńską usłyszeć już można tylko w starych filmach, a scenicznego „l” zaprzestano uczyć nawet w szkołach aktorskich. W wyniku unifikacji, do której przyczyniły się radio i telewizja, powstał język ogólnopolski, w którym warszawskie *możliwość* czy poznańskie *dźwi*, wyparte zostały przez uważane powszechnie za poprawne *możliwość* i *drzwi*.

Zmiany w języku pisanim są stosunkowo łatwe do śledzenia, ewolucję wymowy i jej tempo obserwować można natomiast dopiero od niedawna, dzięki postępowi technologii. Dopiero wynalazki umożliwiające rejestrowanie i odtwarzanie dźwięku pozwoliły utrwalić mowę naszych przodków. Dzięki nim wiemy, że w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat zmieniła się melodia języka i że wiele słów wymawiano inaczej, kwestią gustu jest natomiast ocena, czy mówiono ładniej.

Niektóre z obserwowanych ostatnio w języku polskim zmian wydają się być jednak bardziej wynikiem językowego niechlujstwa, niż międzyregionalnych, czy międzypokoleniowych transgresji. Ten „psuty” polski można usłyszeć nawet z ust elit, od których dawniej oczekiwano dbałości o piękno języka. Do najbardziej jaskrawych przykładów należy wymowa liczby mnogiej czasowników kończących się na *-ą*, które coraz częściej wymawiane są z końcówką *-om*. (np. oni *som* zamiast poprawnego *są*, *dajom* zamiast *dają*, *widzom* zamiast *widzą*). Podobnie narzędnik liczby pojedynczej w poprawnej polszczyźnie kończy się na *-ą*, a nie *-om* (np. kłopoty z *matematyką* (z akcentem na trzecią, a nie czwartą sylabę), a nie *matematykom*, szedłem z *kolegą*, a nie *kolegom*, itd.).

Mimo upodobania do *-om* w zwrotach, w których jest ono zbędne, często brakuje go tam, gdzie być powinno (np. *ja nie umie*, zamiast poprawnego *nie umiem*). Niedawno, z ust przedstawiciela polskiego Ministerstwa Sprawiedliwości, a więc człowieka zapewne wykształconego, usłyszałam tak brzmiące zdanie: *Jak państwo wiedzom, jest to naturalnom decyzjom, ja to rozumie*. Końcówki *-som*, *-om* charakterystyczne są także dla języka Jarosława Kaczyńskiego i Ryszarda Kalisza. Dawniej nadmierne akcentowanie „*e*” i „*a*”,

szczególnie w śródgłosie (wewnątrz wyrazów), wyśmiewano jako objaw pretensjonalności i nieuprawnionego aspirowania do tzw. wyższych sfer (słynne Dymuszowskie *raączki szanownym paanią całująę*). Dzisiaj pomyśleć wręcz można, że powszechnym stało się aspirowanie do sfer niższych.

Dla językowych tradycjonalistów zgrzytają w uszach także takie „przekręty” jak *weźniemy* zamiast *weźmiemy*, czy też błędne stosowanie deklinacji: *półtoej kilometra* zamiast poprawnego dla rodzaju męskiego (ten kilometr) *półtora kilometra* (ale *półtoej mili*). Słyszane czasami *półtory lytra* zaliczyć chyba należy do odmienności gwarowych. Podobnie *swetr*, o którym w zgodzie ze **Słownikiem Poprawnej Polszczyzny** powinno się mówić *sweter*.

Coraz powszechniejsza staje się też tendencja do „ścieśniania” słów. W polskich szkołach usłyszeć na przykład można *przam Paniom psor* zamiast *przepraszam Panią profesor*, a w sklepach czy bankach odliczanie *czydzieści czy zamiast trzydzieści trzy* albo *siemdziesiąt siedm* zamiast *siedemdziesiąt siedem*.

Niewątpliwie wpływ na niektóre z dokonujących się zmian ma rosące tempo życia i komunikowania się, za którymi podąża szybkość mówienia. Jeśli listy wyparte zostały przez e-maile, a nawet SMS-y, to być może zdania mówione też powinny stać się krótsze? Pójść w tych rozważaniach można nawet dalej. Zdaniem niektórych językoznawców talenty matematyczne osób liczących w języku chińskim wytłumaczyć można tym, iż wymowa liczby w tym języku wymaga średnio ćwierć sekundy, podczas gdy np. w języku angielskim jedną trzecią sekundy. W efekcie, przeciętny Chińczyk jest w stanie łatwo zapamiętać liczby dziewięciocyfrowe, podczas gdy osoby myślące i liczące po angielsku tylko siedmiocyfrowe. Czy aby skutecznie konkurować z chińskim cudem gospodarczym powinniśmy zaadaptować chiński system nazywania i wymowy liczb? A może skracając słowa i upraszczając gramatykę stalibyśmy się w ogóle bardziej efektywni?

Jeśli zmiany w wymowie już mają miejsce, to czy powinny pójść za nimi także zmiany w pisowni? Do niedawna Polacy mogli się szczycić tym, że w przeciwieństwie do angielskiego czy francuskiego, język polski był językiem fonetycznym, którego pisownia odzwierciedla wymowę. Wraz ze zmieniającą się wymową, przewagę tę nasz język straci, więc może jednak?

Iza Rutkowska

I Miłosz by się ucieszył... niechlujstwo czy interferencja

Mówiąc o języku, jego pięknie i elegancji warto się zastanowić nad tym gdzie przebiega granica pomiędzy jego naturalną ewolucją a poprawnością językową. Kiedy uprawniona jest ocena, że ktoś popełnił błąd, mówi niestarannie i niepoprawnie, a kiedy że język ewoluuje, czyli zmienia się, przyjmując nowe formy, które z czasem zostają zaakceptowane nie tylko przez użytkowników, ale także przez językoznawców.

Przytaczając przykład z poprzedniego artykułu: *Jak Państwo wieżom, jest to naturalnom decyzjom można* rzeczywiście uznać, że chodzi tu o przykład niestarannej wymowy nosówki tylnej. W języku polskim obowiązuje wyraźna wymowa –ą w wygłosie (w odróżnieniu od nosówki przedniej –ę, której w wygłosie nie wymawiamy). Być może jednak ten przykład, podobnie jak powszechnie wszystkim znany *Nie chcem, ale muszem* jest oznaką interferencji (odczuwanej przez użytkowników języka ogólnopolskiego jako błąd), w tym wypadku wpływu gwarowego. Dla większości gwar polskich charakterystyczna jest bowiem rozłożona wymowa nosówek w wygłosie (np. śląskie niesym ‘niosę’ i chcóm ‘chcą’). Wykształcenie osoby, która posługuje się jakąś specyficzną formą, nie ma tu nic do rzeczy, ponieważ przyzwyczajenia i właściwości gwarowe, zwłaszcza fonetyczne, nabyte w dzieciństwie trudno wyrugować. (Inna sprawa to całkowite wyrugowanie przez nauczycieli-polonistów gwary z języka uczniów, którym przez lata wmawiano, że gwara to coś gorszego, czego pielegnować nie należy. Osobiście, jako dialektolog, nad tym bardzo ubolewam).

Interferencja jest przenoszeniem właściwości gramatycznych (na wszystkich poziomach – fonetycznym, słowotwórczym, składniowym) i słownikowych z języka A do języka B. Takie „przenosiny” często owocują naruszeniem normy języka przyjmującego, czyli B. Twórcą takiej definicji interferencji i autorem obowiązkowej dziś dla wszystkich językoznawców pozycji: *Languages in contact* był amerykański lingwista U. Weinreich, pochodzący... z Wilna. Różne przejawy przenikania się języków badano oczywiście przed Weinreichem. Na przykład polscy uczeni, Kazimierz Nitsch (który zjawisko interferencji określał mianem „mieszania” języków) oraz Mieczysław Małecki, na początku XX wieku, przemierzając wzdłuż i wszerz polską część Karpat, badali zjawiska językowe na różnych

pograniczach. Powstał w ten sposób najstarszy polski atlas gwarowy: *Atlas językowy polskiego Podkarpacia*, który zapoczątkował badania z zakresu geografii językowej na terenie Słowiańszczyzny. Już wtedy, pomimo że ich twórcom chodziło o udokumentowanie odrębności słownikowych poszczególnych gwar i wytyczenie granic gwarowych, zauważano zjawiska interferencyjne.

W naszym środowisku, środowisku polsko-amerykańskim, wypowiadamy często zdania, w których roi się od licznych interferencji. Najczęściej świadomi jesteśmy obcojęzycznych wpływów słownikowych, najmniej chyba składniowych. Bawi nas język naszych dzieci, który czasami przybiera formy jakiegoś indywidualnego języka typu pidgin* (choć im dzieci starsze, tym bardziej się denerwujemy, czy język naszych pociech ewoluuje we właściwym kierunku - kierunku poprawności i „czystości” językowej). Oto przykładów kilka:

- *Gdzie oni są from?*
- *Kiedy twoja babcia była born?*
- *Ile jest twoja babcia?*
- *How many days tutaj będziemy?*
- *Czy coca-cola może zrobić grubym (ang. to make fat)*
- *Ja tylko dostałem z powrotem ze szkoły (ang. I've just got back from school).*

Z powyższych wypowiedzi wynika, że najczęściej pojawiały się w nich interferencje słownikowe i składniowe.

Ze zjawisk fleksyjnych charakterystyczny jest brak odmiany rzeczowników. Przed laty wysłuchałam i zapisałam następujący dialog dzieci:

- *Czy lubicie George Bush?*
- *Ja lubię zwierzątką!*
- *Ale ja się pytam, czy lubicie George Bush?*

George Bush, pospołu z babcią (*Ile jest twoja babcia?*), był uparcie nie odmieniany. Brak odmiany występuje również coraz częściej w mowie dorosłych, zwłaszcza kiedy chodzi o odmianę nazwisk obcych, ale także nazwisk polskich (np. rodzaju męskiego zakończonych na –o, typu Fredro).

Ze zjawisk fonetycznych, choć już niekoniecznie interferencyjnych, przytoczę jeden przykład. Moja uczennica sprzed lat wymawiała nazwisko Miłosza jak miłość. Moje próby i starania polegające na uzmysłowieniu jej, że w języku polskim istnieją dwa szeregi spółgłosek (dźwiękowy i palatalny) nie przyniosły spodziewanych rezultatów. Z czasem dałam sobie spokój, bo doszłam do wniosku, że Miłosz wychowany w tyglu różnych kultur i języków, miał na co

dzień do czynienia z tego rodzaju zjawiskami i je rozumiał. Co więcej, pewnego dnia pomyślałam, że Miłosz/Miłość zapewne by się ucieszył.

Beata Kubok

*pidgin - język o uproszczonej morfologii i składni, a także o ograniczonym słownictwie, powstały na bazie dwóch lub więcej języków.

Wydarzenia: Politechnika Warszawska w USA

Politechnika Warszawska (PW) jest najstarszą, największą i najlepszą uczelnią techniczną w Polsce. W rankingu wszystkich uniwersytetów krajowych plasuje się na czwartej pozycji, od wielu lat jest też stawiana na pierwszym miejscu przez polskich przedsiębiorców. Od czasu założenia w 1826 (jako Szkoła Przygotowawcza) wykształciła kilkaset tysięcy absolwentów. Dzięki mądrze wykorzystanym wielomilionowym dotacjom z UE, w ostatnich latach Politechnika zyskała nowe budynki, remontowane są stare, tworzone nowe centra badawcze. PW ma nowoczesną stronę internetową z wirtualną biblioteką włącznie (<http://www.pw.edu.pl>).

Każdy warszawiak i wielu turystów zna piękny budynek gmachu głównego. Kampus Politechniki mieści się w samym centrum stolicy, nieopodal Pól Mokotowskich. Studenci „polibudy” w drodze na zajęcia przemierzają setki razy zabytkowe ulice: Noakowskiego, Lwowską, Koszykową. Metro, autobusy i tramwaje dowożą codziennie tysiące żaków, a mieszkańcy wielu akademików mogą na zajęcia dojść spacerkiem.

W Polsce od dawna działa Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Politechniki Warszawskiej, a od 9 kwietnia 2011 roku mamy też Amerykańskie Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół PW (nazwa robocza).

Spotkanie założycieli odbyło się w Ambasadzie RP w Waszyngtonie. Gości powitał minister Maciej Pisarski oraz prof. Marek Konarzewski i dr Grażyna Żebrowska. Politechnikę Warszawską reprezentował sam rektor, prof. dr hab. inż. Włodzimierz Kurnik, który przywiózł ze sobą dziekanów kluczowych wydziałów. Wydział Chemiczny reprezentował prof. dr hab. inż. Zbigniew Brzózka, Elektronikę i Techniki Informacyjne - prof. dr hab. Jan Szmidt, a Inżynierię Lądową - prof. dr hab. inż. Henryk Zobel. Na sali zgromadzili się absolwenci i przyjaciele PW, głównie z USA i Kanady. Prezentację o najnowszych osiągnięciach PW oraz jej potrzebach rozwojowych przedstawił prof. Andrzej Nowak – m.in. przewodniczący Polish - American Engineers Association; wzięli w niej także udział specjaliści PW od rozwoju, przedsiębiorczości i współpracy międzynarodowej. Po części oficjalnej każdy uczestnik spotkania przedstawił się – jaki wydział skończył, w którym roku zdobył dyplom, jakie ma osiągnięcia. Nie trzeba było wiele, aby zebrani w ambasadzie absolwenci, a obecnie wykładowcy słynnych uczelni, projektanci mostów i dróg, inżynierowie jądrowi, architekci i ekonomiści zaczęli wspomnienia i żarty. Prof. Zbigniew Bzymek – kiedyś pierwszy wiceprezes kultowego klubu Stodoła, dziś nobliwy naukowiec, skutecznie rozbawiał towarzystwo.

Prezentację i zainspirowaną nią dyskusję zakończono wyświetleniem zdjęcia mostu zaprojektowanego przez Ralpha Modjewskiego (syna słynnej aktorki Heleny Modrzejewskiej). Most ten może stać się logo nowej organizacji, bo jej podstawowym celem będzie łączenie absolwentów - między sobą, jak i również z wykładowcami i studentami PW. Należy bowiem pamiętać, że wielkość uczelni poznaje się po dokonaniach jej absolwentów, a ich kariera w dużej mierze zależy od tego jaką uczelnią skończyli.

Anna Firsowicz

Absolwentka Wydziału Architektury i Szkoły Biznesu
PW

Z Biblioteki: Wręczenie nagrody im. Tadeusza Walendowskiego

Szesnastego marca 2011 w Ambasadzie Polskiej odbyła się uroczystość wręczenia **Nagrody im. Tadeusza Walendowskiego** przyznawanej przez Bibliotekę Polską w Waszyngtonie za wkład w upowszechnianie rzetelnego wizerunku Polski poza jej granicami oraz kształtowanie partnerskich kontaktów między Polakami a innymi narodami w duchu tolerancji i wzajemnego poszanowania odrębności. Laureatem Nagrody za rok 2010 został **prof. Timothy Snyder**, profesor historii Uniwersytetu Yale, znakomity naukowiec i pisarz.

W imieniu Biblioteki Nagrodę wręczył Prezes BP **dr Zbigniew Okręglak**. Następnie prof. Snyder wygłosił wykład poświęcony wynikom jego badań nad polityką masowego zabijania stosowaną przez Hitlera i Stalina, które opisał w swojej ostatniej książce "Bloodlands: Europe between Hitler and Stalin" (Basic Books, 2010).

Grażyna Żebrowska

Doroczne zebranie, nowy zarząd

20 marca po raz kolejny odbyło się walne zebranie członków Biblioteki. Było ono okazją do podsumowania całorocznej działalności, omówienia planów na przyszłość i wybrania nowych władz.

W skład nowego Zarządu Biblioteki weszli:

Zbigniew Okręglak – prezes
 Anna Firsowicz – vice prezes
 Halina Izdebska – skarbnik
 Krzysztof Sasiadek – sekretarz

oraz:

Iza Chmielewska
 Maria Koziebrodzka
 Jerzy Kozłowski
 Monika Mieroszewska
 Joanna Petry-Mroczkowska
 Laura Oldanie
 Ewa Shadrin
 Grażyna Żebrowska.